

Així es construeix l'arquitectura de l'ideal

EL GRAN IVO VAN HOVE TORNA AL FESTIVAL GREC DE BARCELONA PER OFERIR-NOS LA SEVA VISIÓ D'UNA DE LES NOVEL·LES MÉS INFLUENTS I DISCUTIDES DE LA LITERATURA DEL SEGLE XX

RAMON OLIVER

Deia l'escriptora i pensadora Ayn Rand que només existeix una forma de depravació humana, i que aquesta consisteix en la manca de metes. Cal afegir-hi, en qualsevol cas, que per a Rand existia una altra forma de depravació tan o més greu que la que feia constar a l'esmentada frase: la depravació del pensament col·lectiu que intenta imposar-se per tots els mitjans a la realització individual. Dit amb paraules textuales, Rand pensava que, quan el bé comú d'una societat és considerat com a superior al bé individual dels seus integrants, això significa simplement que el bé d'algunes persones s'ha acabat imposant al bé de les altres, i que aquestes últimes han entrat a formar part de l'estatus d'animals que cal sacrificar. Dit això, no és estrany que Rand fes de la lluita per assolir els propis ideals i de la defensa d'aquests ideals enfront de la pressió d'una societat que busca la uniformitat els dos vectors centrals d'una obra que va assolir les seves més altes cotes de popularitat arran de la novel·la filosòfica de ciència-ficció *La rebel·lió d'Atlas* i, especialment, amb la més romàntica però no menys ideològicament combativa *La deu*, l'obra que, l'any 1943, va fer de Rand una autèntica celebritat. I això que, abans d'arribar a les llibreries,

'The fountainhead' promet ser un dels èxits del Grec. FOTO: J. VERSWEYVELD

el text havia estat rebutjat per a fins a dotze editorials. Fins que va arribar el jove editor Archibald Ogden i va etzibar als seus caps de l'editorial Bobbs-Merrill una frase destinada a fer-se després molt cèlebre, i ben representativa de la fidelitat a un mateix que preconitzava Rand: "Si aquest no és el vostre llibre, jo tampoc puc

ser el vostre editor". No cal ni dir que els caps li van fer cas i que mai es van penedir d'haver-ho fet.

Visca l'egoisme!

Per entendre ben bé les idees a partir de les quals Rand va acabar construint tot un sistema filosòfic al qual va posar el nom d'objectivisme, i que reivindicava sense complexos els components egoistes de la personalitat humana com a font del pensament creatiu, cal entendre alhora els seus orígens biogràfics. Nascuda l'any 1905, Rand era la filla d'una família burgesa jueva

que va haver de fugir de la Rússia soviètica comes ajudeu-me.

No és gens estrany, doncs, que la seva figura fos ràpidament adoptada pel més radical capitalisme nord-americà amb arrels liberals i que l'esquerra la rebutgés sense contemplacions, malgrat que les seves idees (avui en dia, novament molt reivindicades des de determinats sectors de la intel·lectualitat del seu país d'adopció gens sospitosos de simpatitzar amb el Tea Party) revesteixen una complexitat que no admet el reduccionisme fàcil.

I això sembla haver-ho entès molt bé la companyia holandesa Toneelgroep Amsterdam; la mateixa que va firmar el millor espectacle del Grec 2013, aquelles shakespearianes *Tragèdies romanes* que ens van deixar completament enlluernats.

A la manera de Lloyd Wright

No és cap secret que, quan Rand es va posar a escriure la seva novel·la –i, si heu vist la notable adaptació cinematogràfica filmada per King Vidor el 1949 i interpretada per Gary Cooper, resulta evident–, ho va fer prenent com a model aquest legendari arquitecte que havia tingut la gosadia de desafiar les normes arquitectòniques al gust de la majoria. I recordeu el paral·lelisme entre els plànols del fictici i idealista fins al moll de l'os arquitecte Howard Roark i l'autèntic Lloyd Wright. Per cert, tant els seus edificis com els d'altres grans creadors o la música que va revolucionar el segle XX són ben presents en el puzzle audiovisual que ens proposa aquest espectacle.

THE FOUNTAINHEAD

D'AYN RAND. ADAPTACIÓ: KOEN TACHELET. DIR.: IVO VAN HOVE. CIA. TONEELGROEP AMSTERDAM. INT.: TAMAR VAN DEN DOP, AUS GREIDANUS JR., ROBERT DE HOOG, HANS KESTING, FRIEDA PITTOORS. HORARI: DEL 2 AL 4/7. LLOC: TEATRE LLIURE MONTJUÏC. PG. SANTA MADRONA, 40. METRO: POBLE SEC (L3). TEL.: 932 892 770. PREU: 32€. HORARI: 20.30H.